

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz
(horvá) hordva.)
Egész évre 16 frt. Fel évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Regyes számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
Hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél 12,
kétzetnél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyiltéri petitsor 50 kr.
Helygáj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hausen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapest: Dörötya-utca
. sz. 1. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bemutató levelek csak ismert e-
zekről fogadtatnak el. — Keziratok nem
adnak vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ker-**
tesz József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közleme-
nyek (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, június 23.

A képviselőház ma 158 szóval 108 ellen el-
határozta, hogy a kötelező polgári házasság iránt
az állam és egyház közti viszonyok rendezése
tárgyában kiküldött bizottság részéről beterjesz-
tett javaslatot leveszi a napirendről; egyszer-
mind azon ígéretet adván a kormány, hogy a
tárgyat még az őszi ülészek kezdetén föl fogja
vétetni olyformán, hogy még az ülészek alatt
le is tárgyalathassék a törvényhozás által.

E fölötté fontos határozat indokál külön-
böző indokokat keresnek. A rendesen jól érte-
sült „Ung. Correspondenz“ úgy hallja, hogy
vasárnap a miniszterelnök Bécsből
chiffrirozott telegrammot kapott, s
hogy e parlamenti eseményt sokan
a közös hadügyminiszteriumban tör-
tént változással teszik egybefü-
gővé.

Nem kételkedünk ugyan egy fölfogás joga-
sultságán sem; azonban alkotmányunk értelmé-
ben oly fontos vezérelvek fölött, mint a minők
a kérdéses pontozatokban le vannak fektetve,
csakugyan helyesen teszi a kormány, ha a korona
előleges beleegyezése nélkül, s különösen ak-
kor nem nyilatkozik, ha az általa elfoglalandó
állást még nem állapította meg teljesen.

S így mi készek vagyunk csakugyan el-
fogadni azon elveket, amelyeket egy helybeli lap
hangoztatott. A „Reform“ szerint ugyanis helye-
sen jegyeztetik meg, hogy nem könnyű nekünk
a választás. A polgári házasság kérdése igen fon-
tos, gyakran megvitatt, Deák Ferencz június
28-ki beszédében kiemelt, elméletileg megérett s
gyakorlati szükségletnek megfelelő kérdés; —
olyan kérdés, mely felekezeti viszonyaink kö-
zött nemcsak a nagyszámú zsidóságra, de a ve-
gyes házasságokra, a házasságkötésre és az
elválásra nézve is régóta nélkülözött refor-
mokat tartalmaz, melyeknek megoldása a
közérköliség szempontjából sok ágyasság-
nak véget vetne; — szóval a polgári
házasság kérdését régóta szoros kap-
csolatban látjuk családjogunk reformjával és
a honpolgárok közti válaszfalak lerontásával,
az állam eszméje erősödésével. Vallási szem-
pontból e kérdés rég meg van oldva s a legka-
tholikusabb és a legprotestánsabb országokban,
minők Franciaország és Belgium, Holland és
Eszak-Amerika, az egyházi élet bensősége és be-
folyása a házasságkötésre és családi életre, a
polgári házasság mellett érintetlen maradt. Ezért
barátjai voltunk és maradunk a polgári házasság
behozatalának.

Az elvet és a posztulátumot föl nem adhat-
juk: de az időpontra nézve és a kivétel módozati-
ra nézve helyt kell engednünk az opportun-
itásnak. Ha vajjon most a pénzügyi zavarok
idején, mikor annyi munka vár ránk és annyi
elégületlenség uralkodik az országban: vajjon
most ezélszerü e a polgári házasság kérdését
bolygatni s az izgalmas ügyet a házbán és or-
szágszerü napirendre tűzni, az igenis megfont-
olandó. Hogy pedig kormányválságot rögtö-
nözni miatta nem tanácsos, az iránt a józan poli-
tikuskok közt kérdés föm nem fogorhat.

Hogy pedig valóban nem érdemes a dol-
got tühegyére állítani és a higgadt ítélet he-
lyett a szenvedélyekre appellálni, az legim-
kább kitűnik akkor, ha szemügyre vesszük,
mit áldozunk föl, ha a miniszterium kívánsá-
gának engedve az egyháziügyi bizottság je-
lentése nem tárgyalatik? Elvöládást senki a
napirend kérdésében nem láthat. A kormány
öszre kéri a tárgyalást hasztani, s mi félünk
ugyan, hogy a háznak öszszel se lesz több ide-
je a polgári házassággal foglalkozni, mint most,
de az elhalasztás még nem öli ki lelkeinkben
a reményt, hogy nem sokára elérkezend az idő,
midőn a súlyosabb gondok nem fogják há-

tráltatni többé e kérdésnek is kielégítő megol-
dását.

Ily szempontokból kiindulva, a kormány-
válság szempontját mellőzölég is, ki kell monda-
nunk, hogy az elhalasztást sajnáljuk ugyan, de
annak oly nagy fontosságot, mint amilyen tulaj-
donitának sokan, nem tulajdoníthatunk. Külön-
ben is csupán vezérelvek megvitatásáról volt
szó; s a vita eredménye legjobb esetben sem
lett volna más, mint az, hogy az elért eredmé-
nyek alapján készítsen a kormány, s mutasson
be mihamarabb javaslatot.

Ez eredmény eléretik így is. A vezérelvek
már akkor, midőn hazánk nagy fia, Deák Fe-
rencz ragyogó beszédét általános helyesléssel fo-
gadta a ház, és a közvélemény, el voltak dönt-
ve. E tekintetben más nem is vezetheti a kor-
mányt.

A cabinet, melyben Ghyezy Kálmán ül,
nem léphet vissza a Deák Ferencz által inau-
rált ösvényről. S ha a kormány magára vállalta,
miserint öszszel kész javaslattal áll elő: akkor
nem tett semmi mást, mint csupán megkímélte
a pár napi vitát. A vezérelvek így is, úgy is el
vannak döntve.

A maga-magát túlélt catholicismus handa-
bandázó Don Quisotteja, a „Magyar Allam“,
hasztalan repdes hát örömeiben. A kormány nem
áll ellentétben az országgal és Deák Ferencz-
cel; és ha ellentétben állana is: a kö-
telező polgári házasság eszméje sok-
kal jobban megért már a létesülésre,
semmint egy pár huhogó bagoly támogatása
megmentené a nemzeti
akarattal ellenszegülő kormányt bu-
kásától.

— A hivatalos lap a következő királyi kéziratot
közli:

Vallás- és közoktatási magyar miniszterem előter-
jesztésére gr. Lónyay Menyhértnek a magyar tudom-
ányos akadémia elnökévé és Csengery Antalnak
ugyanazon akadémia másodelnökévé lett választását jóvá-
hagyom. Kelt Schönbrunnban, 1874. évi június hó 13-án.
Ferencz József, s. k. Trefort Ágoston, s. k.

— Deák kör tegnap a polgári házasságról szóló bi-
zottsági jelentés tárgyában újabb értekezletet tartott.
Tudva van, hogy avasárnap értekezlet is e tárggyal fog-
lalkozott s annak a napirendről való levételét határozta
el; minthogy azonban e vasárnap értekezleten a párttagok
csak csekély számmal voltak jelen, alkalmoszerünek
látszott ez ügyben újabb értekezletet tartani.

A párttagok nagy számmal jertek meg. A min-
elnök ismételve előadta az okokat, melyek folytán nem
járulhat ahhoz, hogy a bizottsági jelentés, mely a köte-
lező polgári házasság behozataláról szóló javaslat alap-
elveit megállapítja s azt rendeli, hogy a kormány még ez
év folytán terjesszen elő e tárggyban javaslatot: a ház ál-
tal most elfogadtassék s kijelenté azt is, hogy ha a párt
ezt most eldödné: ő tudni fogja kötelességét.

A min. elnök kijelentése, mely a cabinet-kérdést
állítá föl, nagy sensációt keltett. Sokan szólaltak föl e
tárggyban; a többi között a biz. jelentés értelmében:
Wahrmann és Horváth Boldizsár. Tavasz az ajánlá,
hogy a biz. jelentés ugy adassék át a kormánynak mint
a 9-es bizottság jelentése.

Hosszabb vita után a párt többsége abban állapodott
meg, hogy a bizottsági jelentés a napirendről levéttessék,
s hogy a kormány a jövő ülészek alatt nyilatkozzék e
tárggyban. E határozat egyszermind pártkérdésnek jelen-
tetett ki.

Szóba hozott el alkalommal egyszermind az in-
compatibilitás kérdése is. Az értekezlet figyelmeztetve lön,
hogy az összeférhetlenség a horvát képviselőkre is vo-
natkozik, azok pedig nincsenek jelen. Kérdés történt az
iránt is, vajjon az incompatibilitási javaslatot pártkérdésnek
tekintik-e, mire az értekezlet tagadólág felelt.

E tudósítást következő, bizonyára illetékes hely-
ről sugalmazott megjegyzéssel kíséri a „Pesti Napló.“

Az országgyűlés jelen ülészekének utolsó napjai,
mint a főntebbi pártértekezleti tudósításból kitűnik, izga-
lomteljesek. Képviselői körökben akadnak hangok, me-
lyek azt javasolják, hogy minden függőben levő tárgy
elhalasztásával az ülészek azonnal fejeztessék be; a
kormány pedig a tárgyalás alatt levő ügyekben kényte-
len a cabinet-kérdést fölláítani. Állami pénzügyeink
helyzete olyan, hogy mindenekelőtt annak rendezésére
kell gondolnunk, és e tekintet sok képviselőtől súlyos

áldozatot követel. A képviselőház köreiben ma tapasztalható forrongás jelzése szolgáljon figyelmeztetésül a fővárosból távol levő képviselőknök arra, hogy a most tárgyalás alatt levő fontos ügyek fölötti határozathozatalra a törvényhozás színhelyén megjelenjenek.

— A baloldali kör ma esti értekezletén az incompatibilitási tvjavaslatra vonatkozó központi bizottsági vélemény rövid vita után a lényegtelen változtatásokkal elfogadtatt. Ezenkívül Tisza K. és Domahidi István interpellációkat jelentettek be.

— A közös hadügyminiszteriumban a „Presse“ érte-
sítése szerint, Koller és John hivatalbalépte előtt, még a héten Albrecht főherceg elnöklete alatt tanácskozások lesznek, melyek tárgya a teendők új beosztása lesz, de melyek a hadsereg szervezetét lényeges pontjaiban nem fogják érinteni.

— A tót gymnasiumok. A hivatalos lapban a kö-
vetkező közleményt olvassuk: A znyováraljai gymna-
siumot, — mely folytonos és éber fölügyletet igényel,
— a vallás- és közoktatási miniszter addig is, míg ez
ügyben végleges intézkedés történhetnék, egyelőre a
besztercebányai kir. főgymnasium igazgatójának, dr.
Klamarik Jánosnak közvetlen fölügylete alá helyezte
s pozsonyi tankerületi főigazgatót, ki a szükséges fölü-
gyletet oly távolból kellőleg nem gyakorolhatta, e kö-
telesség alól már most végleg fölmentette; Klamarik
igazgatót egyszermind utasította, hogy a nevezett inté-
zetet gyakran látogassa meg, s arról mind tanulmányi,
mind fegyelmi, mind pedig az ott uralkodó szellem tekintetében időszakonként jelentést tegyen.

E kinevezésre vonatkozólag tanári körökből a kö-
vetkező értesítést veszszük:

Midőn a közoktatásiügyi miniszter a znyováraljai
gymnasiumot nem osztatja föl, hanem Klamarik, bes-
ztercebányai igazgató közvetlen fölügylete alá helyezi,
a tanintézet ügye a legszerencsésebb megoldást nyerte;
mert a fölföldön egy tanintézetet, melynek tagadhatlanul
culturalis missiója van, egyszerűen megszüntetni, nagy
merészség volna; sokkal tanácsosabb volt minden esz-
közt fölhasználni, hogy ez intézet rossz szelleme elnyo-
massék, és a magyar szellem ápolására késztessek. E föl-
adat megoldása Klamarik kezében annál inkább fog si-
kerülni, mivel tudva van, hogy a nevezett igazgató a föl-
vidéki panszlavismus ösfészékében, Besztercebányán, az
ottani kath. főgymnasiumban hat évi működése alatt a
panszláv irányt teljesen elfojtatta és ez intézetet, mely
eddig csak a nemzetellenes agitációknak szolgált, első-
rangú, jószellemű magyar tanintézetévé változtatata át.
Klamariknak tanári körökben ismeretes erőnye és tántori-
thatlan hazafisága zálog arra nézve, hogy a znyováraljai
gymnasium ügyében nem fog ellankadni, hanem meg-
küzdve minden nehézséggel, oda fog működni, hogy
Csulen művét paralyssálja.

— A honvéddadgyakorlatokra vonatkozólag a nem
nagy, megbízhatóság hírében álló „Local-Corr.“ a kö-
vetkező bécsi hírt közli: A király megengedte, hogy a
brucki táborban egy honvéddandár is öszszevonathassék,
mely az ott levő csapatokkal egyesülten fogja a hadgya-
korlatokat végezni. Továbbá azon legfelsőbb utasítást
vette a hadügyminiszterium, hogy a honvéddesap-
parancsnokok megkérésére a honvédség hadgyakorla-
taira ágyukat legénységgel és főfogatokkal együtt szolgál-
taltasson.

— Előkészületek a szerb congressusra. Az ujvi-
déki „Szerbszki Narod“ szerint Sztrojkovics Arzen budai
püspöknél a szerb congressus ügyében értekezlet tartat-
t, melyre több szerb és horvát képviselő volt hivata-
los. A többi között részt vett azon dr. Mándics Tivadar,
cultusminiszteri osztálytanácsos és Mancilovics Emil,
semmitőszéki bíró is. Az értekezleten Sztrojkovics állító-
lag oda nyilatkozott, hogy a metropolitai jelöltséget azért
nem fogadja el, mivel szegyenli magát az ugynevezett
„nemzeti párt“ illetőleg Miletics miatt, kik őt fölléptet-
ték; ám ha oly egyének választatnák meg magukat con-
gressusi követekül, mint a milyenek: Radivojevics Li-
vius, kir. tanácsos, Manojlovics Emil, septemvir, Nikolic
Sándor, orsz. képviselő, Mándics és még mások, akkor a
választásról le nem mondana.

— A szabadságotl honvédek ellen hozott büntető
itéletek végrehajtása tárgyában a hivatalos lapban a
következő igazságügyminiszteri körendelet tétetik közé:

Előfordult azon eset, hogy egy királyi törvényszék
bizonyos honvédet, e ki ellen a büntvédi vizsgálat sza-
badságideje alatt indított meg, illetékes fogság-bünté-
tésre ítelt akkor, mikor a behivatása következtében már
tettleg szolgálatban állott, s az ítélet kihirdetésére neki
közvetlenül kézbesített rendelettel azt maga elé idézte,
és az illető honvéddaszólalparancsnokság értesítése nél-

Handwritten signature

kül, az ítélet kihirdetése után, a fogságbüntetés végrehajtása céljából azonnal le is tartóztatta.

Ily eljárás a katonai szolgálat és rend megzavarására vezetvén, figyelmeztetem a (királyi törvényszéket, járásbírókat és ügyészségeket) hogy a főnebbihez hasonló esetekben, az ítélet kihirdetése, vagy a fogságbüntetés megkezdése céljából kiadott idezési rendelet az elítéltnél nem közvetlenül, hanem mindig illetékes honvédpáncsnoksága útján, megkereső levél mellett kézbesítendő, melyben a nevezett honvédpáncsnokság a bírósági rendelkezések megfelelő intézkedés tételére felszólítandó.

Együttal megjegyzem, hogy oly esetekben, amidőn csak rövid tartamu fogságbüntetés végrehajtása forog fenn, a honvédszolgálat érdeke megkívánja, hogy a kiképzetés, vagy öszi gyakorlat végett behívott honvédek ezen rövid szolgálati ideje fogság által félbe ne szakasztassék, hanem az ellene hozott ítélet végrehajtása akkorra halasztassék, amikor az elítélt ismét szabadságot leend, mely rövid halasztás által az igazságszolgáltatás érdekei csorbát nem szenvednek.

Ha pedig attól lehet tartani, hogy az elítélt, a honvédszolgálat kilépte után, a büntető ítélet végrehajtása alól szökés vagy bujdosás által menekülne: ez esetben az illető honvédpáncsnokság idejekorán felszólítandó, hogy az elítéltnél honvédszolgálat bevégezte után a büntető bíróság elöl leendő állítása iránt intézkedjék. — Budapest, 1874-diki június 14-dikén. Dr. Pauler Tivadar, s. k.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 23-án.

Elnök Perczel Béla az ülést megnyitván, bemutatja Pest megye kérvényét a regálék rendezése tárgyában.

Bobby és Wächter képviselők kérvényeket nyújtanak be.

Helfy Ignác. A ház elnökéhez intéz kérdést a keleti vasuti bizottság jelentése tárgyában, melyet tegnap Horn Ede a 30-án tartandó közgyűlés előtt kívánt közreadni. Ő azt újból sürgeti, ha csak kivonatban is. E végett indítványt nyújt be.

Elnök jelenti, hogy intézkedett, e jelentés már nyomtatás alatt van.

Korizmicz László, mint az együttes vasuti és pénzügyi bizottság elnöke biztosítja a házat, hogy e bizottság a legnagyobb erélyvel járt el; de a tárgy oly terjedelmes, hogy az albizottság csak most képes az eredményt formulálni.

Almásy Sándor. A pénzválság által különösen sújtott kisbirtokos osztály ügyében határozati javaslatot nyújtott volt be. Hogy ez mennyire sürgős, bizonyítja az, hogy ezt illetőleg minden oldalról javaslatok nyújtottak be, melyek például a Horn Edeé. Ő ez indítványokkal szemben épen ellentett véleményében van a pénzügyminiszterrel; mert jobb kevesebbet is segíteni, mint semmit sem tenni. Ő azt hiszi, hogy a kormány nem tudja mekkora inség van az országban. Példát hoz föl, miért nem veszik föl a hatóságok az inségsegélyt. Nem egyesek rossz számításáról, könnyelműségéről van szó, hanem az egész ország sorsáról. Ezért a következő javaslatot nyújtja be.

Utasítsa a ház a kormányt, illetőleg a t. pénzügyminiszter urat, hogy a jövő őszi kezdeten egy törvényjavaslatot terjesszen be a háznak 200 millió forintig terjedhető és kényszer forgalommal bíró államjegyek kibocsátásáról, melyben szem előtt tartsa azt, hogy a kibocsátandó államjegyek csak ingatlan birtokra, biztos helyre betáblázás mellett a lehető legkisebb igényeket is tekintetbe véve vagy kisebb birtokosoknál az egytetemes jótállást, lehető mérsékelt kamatra lennének kiadandók, mely betolyó kamatok a kezelési költségek leszámítása után csak a kibocsátott államjegyekre lesznek fordítandók.

Ugron Gábor. Ujabbban a honvédségről sok oly dolgot hallani, mi a közvéleményt nyugtalanítja. — Ő a hírek megzafálására és a honvédség megerősítésére céloz benyújtandó javaslatával. Ő nem akarja, hogy a honvédség lassanként elsilányodjék míg a közös hadsereget a jelen alapon akként tartásák fön, mely az országot veszélyek ellen ne biztosítsa. Ezért a következő indítványt terjeszti elő:

Indítvány. Tekintve az ország rongált pénzügyi viszonyait, a hon és trón biztonságának kiváncsalmait; tekintve az 1858. XL. törvényeziknek a gyakorlat által kimutatott hiányait és az orvoslás gyorsaságának szükségességét;

Indítványozom:

Utasítsa a ház a honvédelmi minisztert, hogy ezen indítvány elfogadásától számítandó 6 hó leforgása alatt, az 1867. XII. tvez. 13. §-a értelmében megkísértvén egyetértésre jutni a lajhántuli miniszteriummal, nyujtsa be az 1868. XL. törvényezik módosítása és kiegészítéséről törvényjavaslatot, mely a tényleges szolgálat idejét 2 évre szállítja le, mely a hadsereg területi beosztásáról és elhelyezéséről és a hadsereg adminisztrációjának decentralisatiójáról intézkedik, mely tovább a magyar ezredek tisztái karának külön és nem általános előléptetését biztosítja.

Ő a gyors mozgósítást tartja a jelen szervezet fő kellékének, mely a jelen rossz adminisztratio fönntartása által megsemmisítetik. A kétévi szolgálat által egy évi költséget, az előléptetés elkülönítése által a nemzeti szellem óvatnok meg. Helyteleníti, hogy a ház nem desavouálta azon képviselőket, kik a delegatióban hátrányosan nyilatkoztak a honvédségről.

Elnök megszakitja szót a figyelmezteti, hogy ez alkalommal csak röviden indokolhatja.

Ugron Gábor folytatja beszédét, a közvélemény nyugtalanítására hivatkozva, s nagy zugás között kéri indítványának a jövő szombaton tárgyalatását.

Bittó István miniszterelnök a napirendet illetőleg szólal föl. Szerinte az idő rövidebb volt, hogy sem a kormány a polgári házasságot illető jelentésnézve határo-

zott állást foglalhatott volna. Biztosítja a házat, hogy a miniszterium nem kívánja elodázni e tárgyat s határozott törvény alakjában fogja beterjeszteni az őszszel. Kéri azt most a tárgyalási rendből kivenni.

Lükő Géza, Már egy éve — ugymond — hogy e tárgyban a kormány egy tagja tett indítványt és a bizottsági munkálatok csak egy kis része van most a ház előtt. A miniszterek jelen voltak a tárgyalásokon — tehát eléggé informálva vannak; a mostani föllépés nem egyéb mint szembekötdsi. Annyi év után első reformkérdés jó most a ház elé s most is elodáztatik. Eddig az ellenzöket vádolták, hogy a reformokat gátolja, most ezt maga a kormány teszi. Ő ez eljárást újból is szembekötdsinek jelenti ki. (Zajos helyeslés.)

Irányi Dániel szintén meg van lepve a miniszteri nyilatkozat által. A kormány nem látja, hogy a törvény hiánya miatt százazek kötnék oly házasságot, melyet a törvény igazsággá bélyegez. Így a zsidóknál is. Két év előtt Deák, 6 öt év előtt tett javaslatot s már Eötvös is terjesztett elő a vallásszabadságra vonatkozó törvényt. Ő ragaszkodik a ház határozatához s kéri a napirend fönntartását a kabinetkérés dacára is. Itt százazek nyugalma van kérdésben; azért kéri a miniszterelnök indítvány eljését. (Helyeslés a baloldalon.)

Zsedényi Ede. Úgy látszik, hogy a polgári házasság oly kedvez eszméje némelyeknek, hogy az akadályokat számba sem veszik. Ő a miniszteriumnak kérelmet méltányosnak találja, mert ez összefüggésben néptünk föltölgésába is ütökzik. Ez úgy csak a kormány pártolása mellett juthat eredményre. Azért pártolja a kormány javaslatát.

Horn Ede kijelenti, hogy neki igen is kedvez eszméje a polgári házasság kérdése, mert ő azt már 18 év óta gyakorolja (Derültség.) Nagyon könnyessé teszi ez ügyet a hír, hogy cabinetkérésé tették; de ő azt nem hiszi, mert lehetetlen, hogy 1874-ben legyen oly kormány mely a liberalizmus ellen így demonstráljon. E kérdés már megérett; nem csak, hanem gyakorlatban is van Európa nagy részében. Igaz, hogy a kormány igéri, hogy behozza a törvényt, de ez azon esetben nem lesz lehetséges. Mert elkésik. Nincs város Európában, hol több törvénytelen házasság köttetnek, mint Budapestben; ennek oka a polgári házasság hiánya. Magyarország földadata nyugot és kelet között közvetini a miveltséget. Ezzel már is elkésztünk, mert a Dunafejedelemsegekben már 7 éve van meg a polg. házasság. Kész megszavazni Bittó indítványát, ha megigéri, hogy a jövő őszi első hónapjában behozza a törvényjavaslatot.

Tavaszi Endre visszautasítja azt a gyanút, mintha a kormány és párt elodázni akarná a polgári házassági törvényt. Ő épen időnyerés szempontjából pártolja az elhalasztást s Horn módosítását elfogadja. Nem tartja továbbá igaznak amit Horn a főváros statisztikai jellemzését illetőleg mondott s ez okot sem tartja helyesen jelzettnek. A főváros statisztikája nem mutat oly rossz adatokat, mint Párisé, Londoné stb.

Bittó István miniszterelnök. Határozottan megigéri, hogy oly időben fogja beterjeszteni a javaslatot, hogy még tárgyalni lehessen a jövő őszi szakkban.

Tisza Kálmán határozatlan ragaszkodik a napirend megtartásához, mert nem lát okot az elhalasztásra. Mert nem látja át, hogy ha a miniszterium kimondja, hogy akar törvényt, akkor mi lehetne oka, hogy gátolja az elvi kimondást. Ő nem férfias daczczal vádolja a kormányt, hanem elhalogatósi szándékkal. Azt hiszi, jó lesz a Deák-féle nyilatkozatra fátvölt vetni, mert az ellentét annál szomorubb és szomoritobb lesz. Lehet, hogy hoznak be törvényt, de nem a kötelező polgári házasságról. Már 6 éve annak, midőn a polgári perrendtartás alkalmazásával ünnepelesen kimondott e törvény szükségé. Azóta számtalanszor fölírissitve került ez ügy a ház elé. Az igaz, hogy nem mindenkinek egyforma idő kell a megfontolásra, mert ha szombat óta gondolkoznak az elhalasztásról, még legalább 6 év kell a többi gondolkozni valóra. (Nagy derültség.)

Moricz Pál a polgári házasságot különösen az izraeliták érdekében, akik jó hazafiak, kívánatosnak tartja azt hiszi, hogy a vallás többé nem képez qualificatót, azért még is örült, hogy a jelenlegi cabinet tagjai kivétel nélkül katolikusok, mert azt hitte, hogy ha keresztül viszik e reformot legalább nem fog annak senki egy felekezeti elleni tendenciát, tulajdoníthatni. Ha a kormány egyebet sem tenne mint ezt az egy reformot keresztül vinni, eleget tett a hazának.

Az ellenzök véleményét, mely férfiasan nyilvánul tisztelet, de ez álarcz mögé buvók akik szint nem vallanak tiszteletben nem részesülnek.

A napirend megtartása mellett szavaz.

Csernátóy nagyon is alaposnak tartja a cabinetkérés híret, csak azt látja, hogy a miniszterium sok fontos esetben maga sem tudja mikor áll be ily kérdés, amint egyáltalában a kormány sok fontos ügyről nem tud semmit.

Hatalmas ok lehet, miért a kormány szombatról máig megváltoztatta szándékát, gyaníthatjuk az okot, de szeretnők bizonyosan tudni.

Úgy látszik, hogy nekünk legföjlebb addig szabad memünk reform kérdésekben mint Ausztriának tovább nem, olyan ez mint régenten a reformatus iskolákban azon classificatio „accessi caelem primae.”

Az országnak tisztába kell jönnie tirthető-e, ezen helyzet vagy nem.

Említettett, hogy e kérdésben a kormány istipolására szorulunk, megjegyzi, hogy a kormánynak van szükségé a ház támogatására, nem a háznak a kormány patrociniumára.

Mondja ki a kormány, hogy a kötelező polgári házasságra nézve fogja beterjeszteni a kiltásba helyezett javaslatát, akkor belenyugszik a halasztásba.

Pauler Tivadar ig. min. nem szólt volna föl, ha idegen befolyást nem említenek, kijelenti, hogy a kormányt egyedül a haza érdeke vezényli, épen azért, mert nemcsak abstract elveket kíván megállapítani, de azoknak alkalmazását is óhajtja, kér időt a dolog megfontolására és akénti kidolgozására, mely a honi viszonyoknak megfelelően.

Különben ily elhalasztás nem szokatlan, csak az imént volt reá eset a zsidó kérdésben.

Csiky Sándor magát a polgári házasság kérdését tárgyalja, és a ház nagy figyelmetlenségét rosz néven véve kérdezi, hogy casinoban vagyunk-e. Hosszasabb fejtegetésében József császárig megy vissza.

Huszar Imre hivatkozik mult év június 20-dikán és 30-dikán történetekre, fölemlíti, hogy akkor módosítványt nyújtott be, melyet a szélsőbal kivételével a ház elfogadott.

A módosítvány abból állott, hogy a bizottság utasítva lett Deák Ferencz által kifejtett elveket zsinórmértékül tartani. A szélsőbal a fölszólalásban csak elodázási szándékot taktikai fogást látott.

Ő más véleményben volt és van ma is, és azt hiszi, ha Deák jelen volna, nem járulhatna a kormány kíváncsághoz.

Ha a kérdés a napirendről levétetik, félni lehet, hogy nem fog az akkor kifejtett elvek szerint megoldatni.

Ő is megszavazná a halasztást, ha a kormány ki nyilatkozatná, hogy a kötelező polgári házasságot kívánja.

Trefort miniszter szombaton jelen volt s nem szólt föl a napirendhez kitézés ellen, kell tehát, hogy azóta merült föl erre nézve valami fontos ok (Trefort közbeszó: nincs okom!) akkor tehát nem is létezik ok az elhalasztásra.

Pártállása szempontjából még szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a középpárt, amidőn a közjogi kiegyezés terére lépett, nem mondott le szabadelvü aspiratióiról.

Hoffmann Pál taglalja, hogy mit foglal a jelentés magában, és mit nyerne az ügy, ha a jelentés most elfogadtatnék, s azt látja, hogy amit a miniszterelnök kíván nem elodázás, azért hozzájárul.

Bizik az adott ígéretnél, melyben kételkedni nem szabad.

Helfy Ignác az elhalasztási indítvány okait keresi, azt hiszi, hogy Pauler miniszter leginkább megközelíté az igazat midőn a zsidó kérdésre vonatkozólag orthodox petitióiról beszélt, az hiszi, hogy ez ügyben is orthodox petitió jött Romából Bécsnek.

Figyelmezteti a házat, hogy a katonai reakció karöltve szokott járni a papi reakcióval, láttuk azt akkor és midőn a katona uralom a concordatumot szűlte.

Lázár Ádám eláll.

Szentimrey Elek nem követi a példát, hanem megteszi észrevételeit a miniszterelnök indítványára ellen, különösen azt kifogásolja, hogy a miniszter oly óvatosan kerüli a „kötelező” szót; kérli mily állásba jön a bizottság ha most a kormány kíváncságnak enged a ház.

Szontágh Pál. Erős kormányra van szükségünk, nekünk pedig nem csak hogy erős kormányunk nincs, de épen semmi kormányunk, mert a kormány nem egyéb mind egy az országon kívül eső hatalom expositurája és expediturája.

Csanády. Röviden a kormányt és jobboldalt ultramontanizmussal vádolja.

Horváth Boldizsár tiltakozik ezen vád ellen. Ő a kötelező polgári házasságot a magyarság és a kultúra, kérdésének tekintti, jelenleg nem az elvekről van szó, de arról a kormánynak időt engedni, ezt ő loyaltásból megadja, s ha az ellenzök padjain ülne, akkor is megadná.

Elvárja a kormány beterjesztéseit, melynek alkalma volt most is a közvéleményről magának tájékozást szerezni, bármi legyen azonban a kormány előterjesztése, ő a kötelező polgári házasság mellett fog szavazni, mint mely egyedül nem sérti a vallási meggyőződést.

Lázár Ádám megbánván, hogy elállott, szót emel az elhalasztás ellen.

Ezután névszerinti szavazás ejtetik, melynél a ház 158 szavazattal 108 ellenében a miniszterelnök indítványát elfogadta.

Távol volt 146 képviselő, nem szavaztak az elnök és a horvát képviselők, akik különben sem voltak jelen.

A jobboldalról Földváry Miklós, Wahrmann és Tarnóczy Gusztáv szavaztak a kormány ellen, a középpárt részéről a kormányval csak Csáky Gyula gr. és Papp Lajos szavaztak.

Zichy gr. közlekedési miniszter benyújtja a sopron-berfúrti vasút engedélykormányának némely módosítására vonatkozó törvényjavaslatot.

A ház fél kettőre tér át a napirendre, t. i. Horváth indítványára fölötti tárgyalás folytatására.

Horváthky sajnálja, hogy a miniszter nem előtte szólott, különben is az idő annyira előrehaladott, hogy csak egynémely dolgokra reflectálhat.

Szavai nemcsak félremagyaráztattak, de oly intenciókat tulajdonítottak neki, melyek távol valának tőle.

Higgadt és tárgyilagos rövid czáfolatába bocsátkozik az ellene fölhozott indokoknak s azzal végzi, hogy ha őt rohamossággal vádolják, ő csak azt akarja talán rohamosan eltörölni, amit mások rohamosan roszul alkottak.

Pauler Tivadar ig. min. fényes dialectikával védelmi álláspontját, és különösen részletekben czáfolja azon állítást, hogy az igazságszolgáltatás roszabbá lett volna, mint azelőtt.

Miután 50 tag a szavazást holnapra kívánja elhalasztatni, az elnök az ülést egy negyed három után bekezeszti.

Holnap ülés.

Külföldi szemle.

Budapest június 23.

Franciaország. A francia alkotmány-bizottság 19-ki üléséről írják.

Napirenden Perier javaslatának folytatolagos tárgyalása volt. Az ülés elején azonban a bizottság egy tagja ki a jobbközéphez tartozik, megjegyyezte, hogy több lap helytelenül közölte az utolsó ülésen mondott szavait. Ezt,

bár minden rossz akarat nélkül volt mondván, többen a jobboldalról fölhasználják arra, hogy a bizottság határozatának titokban tartását indítványozzák. Hosszu vita keletkezett e tárgy fölött, végre Sugny jobboldali képviselő indítványozta: hogy határozassék el, hogy a bizottsági tagok közül senki sem adhat tudósítást semminő lapnak a bizottság tárgyalásai felől mindaddig, míg Perier és Sainte-Croix javaslatai fölött a végleges határozat meg nem hozott.

Ez 13 szóval 11 ellen el is fogadtatott. Az ülésben ezután történtek felül „a nemzetgyűlés folyosóján hallottak után“ következőket írja a „Debats“: Laboulaye, Charles de Lacombe és Vacherot, mindgyik a saját álláspontjáról, igen figyelme méltóan beszélt. Laboulaye és Vacherot Perier javaslatát védelmezték. Nem lehet többé tagadni, mondják, hogy egyedüli mód a nemzetgyűlés közel időben való fölhasználásának megakadályozására Mac-Mahon hatalmának akként való szervezése, amint azt Perier javasolta. Lacombe Sainte-Croix javaslata mellett szól, mely szerinte közvetlenül tekintendő. — Lucien Brun kijelentette, hogy Larocheffoucauld-Bisaccia javaslatát a monarchia visszaállása iránt ő és barátai erősen fogják a nemzetgyűlésben védelmezni. Hozzátette, hogy nem érti, hogyan állíthatják sokan, hogy a monarchia Franciaországban lehetetlenné vált. Ő és barátai meg vannak győződve, hogy az ország csak is ebben találhatja föl üdvét, s ezt be is bizonyíthatni reméli a nemzetgyűlés előtt.

Meg kell jegyeznünk, — teszi e hírhez a „Debats“ — hogy minden tiszteletünk mellett Lucien Brun tehetőségei iránt, ez állítást kissé vakmerőnek tartjuk.

Audifret-Pasquier herceg, a jobbközép elnöke, Haussouville vicomte és Louis de Segur gróf a jobbközép titkárai a Perier-féle indítvány fölötti szavazás alkalmából tudvalevőleg tartózkodtak a szavazástól. — Audifret-Pasquier, kinek Peries szögora a legbensőbb barátja, általában azon hírből áll, hogy csak tekintettel állására (mint a jobbközép elnöke) nem szegődik nyíltan Perier javaslatához. Ennek folytán a nemzetgyűlés körében oly hírek szüremek, hogy a jobbközép elnöke magatartását annyira zokon vette, hogy most lemondását sürgeti. Ezzel szemben a jobbközép 19-ki ülése bizalmat szavazott elnökének s nevezett két titkárnak. Audifret-Pasquier azonban jobbnak látta kitérni a helyzet nehézségei elől — s husz napi szabadságidőt kért. Azalatt a Perier javaslatának sorsa eldől a nélkül, hogy neki akár pro, akár contra állást foglalnia kellene.

A bonapartisták mozgalmáról írja a „Republique française“:

Azt halljuk, hogy a maine-et-loirei bonapartisták és conservatívok egy gyűlése, szemben a választással, mely Beulé helyére történné, fölajánlta a jelöltséget Bourlon de Rouvre-nek, ki e departementnak a császárság alatt prefectje volt.

Ez nem lep meg bennünket: a császárság minden maireje, kik annak idején, Bourlon de Rouvre vezetése alatt, a hivatalos jelöltek diadalán dolgoztak, meghagyott hivatalában s Maine-et-Loire ez idő szerinti praefectje Merlet, valaha Bourlon de Rouvre tanácsosa volt s neki kész szolgálja. Látni való, hogy Maine-et-Loireban is, mint mindenütt, a terrénus az erkölcsi rend kormánya által esodálatosan előkészített a bonapartista jelöltségek részére.

A virilis intézmény egy bizonyos neme erős vereséget szenvedett a nemzetgyűlés 18-ki ülésében a Az ügy állása a következők:

Az 1837-iki törvény azt rendeli, hogy a kevesebb, mint 100,000 frank évi jövedelemmel bíró községekben oly esteknél, a midőn rendkívüli kiadásokról vagy kölcsönről van szó, a tanácskozára meghívandók ugyanoly számmal mint a választott s működő községi tanácsadók, legtöbb adót fizetők is, s ha ezek közül valaki hátráltatva lenne, helyébe az utána legtöbb adót fizető lép. A több mint 100,000 frank jövedelemmel bíró községek e szabály nem áll s ott a községi képviselők magukban hirtároznak. E törvény helyébe most a decentralizáló bizottság azt javasolta, hogy terjesztessék ki e rendelkezés a több mint 100,000 frank jövedelemmel bíró községekre is; továbbá az esetben, ha rendkívül terhekre s kölcsönre van szükség, az egész községi budget tárgyalásában részt vehettek volna a legtöbb adót fizetők; végre, hogyha ipar s kereskedelmi vállalatok, kiskoruk, aszonyok, leányok, özvegyek tartoznak a legtöbb adót fizetőkhez, ezek is megbíztak által képviselhetették volna magukat.

Bardoux ezzel szemben azt indítványozta, hogy maradjon a régi intézkedés s ez 361 szóval 316 ellen elfogadtatott.

A francia demokratikus érületű lapok mind a legnagyobb diadal hangján szólnak e szavazásról, mely mely a képviselők elvét mentette meg. Tán tanulhatnának ebből másutt is.

Spanyolország. A spanyol esatattérrel következő hírek érkeztek:

A csapatok 19-dikén folytatták előnyomulásukat; fontosabb esemény azonban nem történt. Az időjárás javulni kezdett. Concha 19-dikén még mindig Lodosában volt; Echague tábornok hadosztályával elhagyta Pamplunát s Tafall-ban van. A carlisták csak huszonkét kilométernyi távolságban állanak tőle. Palacios tábornok 19-dikén 10,000 emberrel Cantavieja ellen nyomult, hol az aragoniai lázadók főhadiszállása van. — Madridból azt jelentik, hogy a conservatív köztársaságiak legközelebbi manifestumot fognak közzétenni. — Castelar beteg.

Különfélék.

Budapest, június 23.

— **Kitüntetés.** Ő fősége Gelléthy Ferenc, az új „Ardito“ nevű bark kapitányának, a „Mindoro“ nevű spanyol gőzös személyzetének megmentésért az arany érdem-keresztet adományozta.

— **Czimzetes javadalom adományozása.** Ő fősége Bartal Sésics tiszteletbeli kanonok, miniszteri tanácsos és zimonyi lelkesnek sok évi érdemes működése tekin-

tetéből a báthai Sz. Mihály arkangyalról nevezett czimzetes apátusát adományozta.

— **Kanonoki kinevezések.** Ő fősége a veszprémi székes-káptalanban Csacsinovicz Ferenc segédsi főesperességre. Ploszser Ferenc első mesterkanonoknak a segédsi főesperességre Polák Józsefnek az első és Peska Ferencnek a második mesterkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ezáltal megürült utolsó kanonokságra Gulden István kis lődi alesperes plébánost nevezte ki.

— **Tanári kinevezések.** A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Zahnbauer Ágoston és Papp József szabadkai főgymnasiumi tanárokat az újvidéki kir. kath. magyar főgymnasiumhoz rendes tanárokká nevezte ki.

— **A horvát-szlavon hétszemélyes tábla elnökevé** f. hó 18-án kelt kir. kéziratral dr. Radivojevicz Livius, a főállott horvát-szlavon udvari kanczellária rendelkezési állapotban levő udvari tanácsosa nevezetett ki.

— **A budapesti magyar királyi tudomány-egyetem** újalakítása XCIV. évfordulóján 1874. június 25-dikén d. e. 11 órakor a magyar tudományos akadémia dísztermében emlékünnepe fog tartatni. Tárgyak: Az újkori állam, mint szabadság-, kötelesség- és munkaszervezet. Emlékbeszéd dr. Kautz Gyula rectortól. Az egyetemi pályadíjak ünnepélyes kiosztása. Az egyetemi új jutalomkérdések kihirdetése. Megelőzi az ünnepet az egyetem melletti templomban r. 9 órakor tartandó ünnepélyes isteni tisztelet.

— **Ajánékö Ráth Mór** ur a budapesti m. kir. tanárképző intézet gymnasiuma könyvtárának saját kiadványából 92 kötetet, 28 füzetet és 2 atlaszt ajándékozott. A gyűjtemény a magyar írók legjelesebbjeinek műveit tartalmazza. Ezen nagylelkű adományért a gymnasium tanári karának küldöttsége Bartal Antal igazgató vezetésével, f. hó 17-én fejezte ki köszönetét Ráthnak.

— **A svábhegyi fogaskerekű vaspálya** ünnepélyes megnyitása holnap délután 4 órakor lesz. A megnyitási ünnepély után a társulati épületben fényes diszebed fog tartatni.

— **Garibaldiról** a „Times“ azon hírt közli, hogy a nagy szabadsághős veszőlyesen beteg, sem járnai, sem írni nem tud, s csak legbizalmasabb barátjait fogadja.

— **Érdekes pör.** 1848-ban a kormány föl hívására sokan beszovalgatták arany és ezüstjüket, melyért az adakozók kincstári kötelezvényeket nyertek az érték megnevezésével s azon biztosítással, hogy a tőke után 5% jár. A kiegyezkedés óta ezen adakozók közül sokan folyamodtak a képviselőházhoz, hogy az állam váltsa be a szavát. A képviselőház e kérvényeket a miniszternek adta ki elintézés végett, ki azt a végzést hozta mindegyikére, hogy nincs oly alapja, melyből kifizethesse. A folyamodók közt volt Csiky Sándor képviselő 265 frt tőke követeléssel, ki e végzés után a fővárosi IV. kerületi járásbírósnál pört indított az állam ellen és a pört, mint az „Egyetértés“ írja, meg is nyerte. Az ítélet tegnap kézbesített nek, mely szerint az állam elmarasztaltatott az egész összegben és annak kamataiban 1848-tól maig. A fiskus föllebezést jelentett be.

— **A bécsi vonalon** felhőszakadás következtében Lásce és Marchegg állomások közt földsíklálás állott be, s a pálya fölépítménye alámosatott. Ugyanekkor Blumenau és Pozsony közt a fölépítmény szintén alámosatott s a vágány nagy mérvben homokkal elárasztatott. Ennek következtében a közlekedés a vonal ezen részén fűnkadott. A 7 számú esteli bécsi vonat Bécsbe visszaindított, az onnan este tizenegy órakor elinduló gyorsvonat pedig el sem indult. A helyreállítási munkák azonnal megindították s most erőlyesen folynak. Mint időközben értesülünk, a felhőszakadás által megrongált valamennyi pályaszakasz Lásce és Szepez állomások közt ismét helyre van állítva, és az egész pályavonal járhatónak tekinthető. A ma reggelre várt bécsi vonat d. u. 4—5 órakor érkezett Budapestre.

— **A kolosvári dalárünnepély műsorára** a következő dalok vannak fölveve: Erkel Ferenc „Kölcsy himnusza.“ Lachner Ferenc „Harcos imája“ című kardala. Mosonyi Mihály „Szentelt hantok“ című kardala. Liszt Ferenc „Több fényt“ című karéneke. Huber Károly „Nemzeti zászló“ című kardala. Egressy Béni „Szózat“ a. — A versenyezni óhajtó taggyuletek számára a következő magyar négyesek ajánlatnak versenydarabokul; úgy mint: Ábrányi Kornél „Dalversenye.“ „Honfi boralda.“ Egressy Béni „Oh! ne mondj engem rózsának“ című négyese. Engeszer Mátyas „Szerettelek“ című négyese. — Erkel Sándor „Dalra magyar“ című négyese. — Huber Károly „Csatadala.“ „Edes lánykám“ -ja. „Szabadság-dala“ Langer Viktor „Intés“ című négyese. Liszt Ferenc „Lelekesedés dala.“ Lorencz János „Honfidala.“ Mosonyi Mihály „Szellemvilága.“ „Ébresztője.“ Thern Károly „Edes lánykájá.“ „Dalünnepen“ című négyese. Wuschnig Konrad „Édes hazám“ -ja. Zimay László „Dalra magyar“ -ja. „Honfi dala“, „Suhog a szél“ -je, „Pusztai élet“ című, férfikarra. A versenyezni óhajtó gyuletek működő tagjainak száma tizenhatnál kevesebb, s harminczkettőnél több nem lehet.

— **Rövid hírek.** A pesti lövész társaság nem lévén képes a csömöri ut mellett a várostól kért telken tervezett új lövöldjét fölépíteni, azon kérést intézte a városi tanáchoz, hogy a régi lövöldé eltávolítását kimondó határozat visszavonassék és az továbbá is megahagyasék. A tanács azonban e kérelmet elutasította, minek folytán az most a közzgyűlés elé fog kerülni. — Dr. Hoffmann Pál, Budapest III. kerületi iskolaszéki elnök, a június 19-én tartott iskolaszékben 20 darab aranyat adott át oly ezérből, hogy az a jövő tanévben szegény gyermekek fölruházására fordittassék. — Azon helybeli szédelgő czégek ellen, melyek többnyire ismert házak czégeihez hasonló neveik segítségével külföldi kereskedőktől árukat csálnak ki, és azokat azután poton áron eladogadják, a német birodalmi követéség megkeresése folytán vizsgálat indítottat. A leggyakoribb nevek, melyeket e szédelgők fölhasználnak, a kö-

vetkezők: Csekó, Schwarz, Koller, Csikó és társa, Tottis, Duncsák, Spitzer G. S. stb. — A józsefvárosi községi reáltanodában az évi nyilvános vizsgálatok f. hó 30-án kezdődnek és bezárólag július 9-ig folynak. E közbén július 6-tól 9-ig mindenkor d. e. 9—12-ig a tanulóknak rajzai tekinthetők meg külön teremben. A magántanulók vizsgálatát július 11-én, a tanévet befejező zárünnepély július 15-én fog megtartni. — A nemz. színház szünetideje jövő hó 1-vel kezdődik és megállapodás szerint 6 hétig tart, de valószínűleg kinyulik 2 hóra is, mert alig végzik be a bejáratos előtti építkezést. — A közokt. miniszterium a znyói gymnasiumot a pozspnyi tankerületi főigazgatóságtól elvette s a besztercebányai kir. főgymnasium igazgatójának, dr. Klamarik Jánosnak föfelügyelete alá helyezte.

Nemzeti színház. Szerda, június 24. „A csók.“ Vigjáték 3 fől.

Budai szinkör. Szerda, június 24. „Névrokonság.“ Vigjáték. „Dajka.“ Operette 1 főlvonásban.

Táviratok.

Posen, június 22. Posen és Gnesen kinevezett helytartójára ruházott mindkét egyházmegye kormányzása és vagyonának kezelése.

Versailles, június 22. (Nemzetgyűlés.) A baloldal javaslata, mely szerint a kormány köteleztetett volna a község tanácsokat 6 hó alatt kieszközöltetni, a mai ülésben 366 szóval 311 ellen elvetett, és elfogadtatott a községi hatóságok szervezésére vonatkozó törvény harmadik tárgyalása. Holnap fog a politikai választási törvény a harmadszori tanácskozás tárgyalás szolgálni. — Az alkotmány-bizottságban a legitimista Tarteron annak szükségességét fejtegette, hogy a monarchia állíttassék vissza egy a király és a népképviselőt közti alkotmány alapján.

Róma, június 22. Tegnap fényes elfogadás volt a Vatikánban, mely alkalommal a szent atya az olasz egyházmegyék képviselőit s Róma katolikus ifjuságát fogadta magánál. A pápa az utóbbiak föliratára válaszolva megdicsérte a velencei kath. congressus ténykedését és reményét fejezte ki, hogy a pápaságra mért megpróbáltatások örvendetes véget érnek.

London, június 22. Rochefort nem gyvezett bele a tiszteletére rendező bankettbe, s minden nyilvános jelenetnek ellene nyilatkozott; valószínűleg elhagyandja Angliát és Svájcban fog állndólag lakni.

Hága, június 22. A második kamra mai ülésében kijelenté a belügyminiszter, hogy az összes miniszterium beadta lemondását.

Fulda, június 22. A püspökök értekezlete szerdán, csütörtökön és pénteken fog megtartatni.

Közgazdaság.

Budapest, június 23.

A vetések állása a Duna alsó vidékén nem épen a legjobban áll, mert a hideg időjárás ott is sok kárt tett, különösen a repezében, pedig ott az képezi a termelés főágát. A kedvezőbb időjárás következtében azonban ismét jobb reményeket lehet táplálni, s általában a véve a repezé kivételével mindenben középszerűt termést lehet válni.

A gabnaszállítás érdekében. A kereskedői világ rendszeren minden évben, ha a gabonakivitel nagyobb lendületet vesz, aziránt emel panaszt, hogy a vasutak szállítási eszközeinek hiánya miatt és a szállításhoz előforduló szabálytalanságok folytán, nincs azon helyzetben a kül földi kereskedők irányában, hogy elvállalt kötelezettségének teljesen megfeleljen. Minthogy igen valószínű, hogy a gabonátizletben rövid idő alatt nagyobb élénkség fog mutatkozni, a különböző vasuti társaságokhoz kirendelt vasuti biztosok oda lettek utasítva, hogy az illető társaságok szállítási eszközeinek létszáma, ezek jókarban létezése iránt kellő adatokat szerezzenek s a netén észrevett hiányokat a kormánynak jelentsék be, hogy ez utóbbinak elegendő ideje legyen az illető vasuti társaságokat a szabályszerű szállítási eszközök beszerzésére, föl-szerelésére és jó karba való helyezésére iránt utasíthatni s így a közforgalom érdekeinek megfelelőleg intézkedni.

Az államdíj konvertálása f. évi május hó 31-ig a következő mérvben történt: konvertáltatott 1.044,200,724 forint bankjegyekben és 972,787,727 frt ezüstben, összesen 2.016,988,451 frt. Még konvertálandó 12.918,456 frt bankjegyekben és 2.699,068 frt ezüstben, összesen tehát 15.617,525 frt.

Buzanemesítés. Mindazokat, kik buzanemesítési eljárásommal és annak gyakorlati eredményével szemlélet útján megismerkedni óhajtanak, szivesen látom B-Csaba vasutállomástól Orosháza felé 2 órányira fekvő gerendási béröldemen f. é. július 1-én, mely napon bizton ott lesz található. Gerendás június 20. 1874. Mokry Sámuel.

A bekemesgyei gazd. egyeslet a mezőhegyesi kincst. birtokon folyó összes (mezőgazdasági, ménes és gulya) gazdálkodást egy 30 tagból álló küldöttség által f. é. június 8—10-én beható szemle alá vette és észleteiről terjedelmes jelentést készült a nyilvánosság elé bocsájtani.

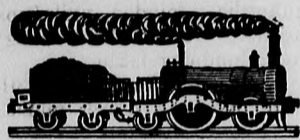
A budapesti gabna- és értéktőzsdéről. Június 23. A tartós gyenge vételkedv és megkevesbedett kínálat folytán majd minden gabna változatlanul tartá áruit. — Az értéktőzsdén ma csendes hangulat mellett csekély forgalom volt. Eladattak: magyar dijsorsjegyek 80, magyar hitel 156.75—156, földhitel 61.50, munczipális 26.50, takaréki és hitel 45.50, fővárosi takarékpénztár 150, Hunnia 35, molnárók és sütők 212, pestbudai gőzmalom 735, franco-magyar 66.50, Pannonia valutabiztosítói társaság 310, magyar vasutt kölcsön 64. Viszontkért változatlanok, 20 frankos arany 8.93, cs. arany 5.32, tallér 1.65¹/₂, porosz kincstári utalvány 1.65¹/₂.

Felölös szerkesztő: Huszár Imre.
Segédszerkesztő: Dr. Kakuja Gyula.

LA budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. június 23.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Magy vasuti köles.	
Hang.	font	font	forint	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	88	7.05	7.20	315	875-880-500	410.	420.-
" " " "	85	7.30	7.45	200	—	150.-	155.-
" " " "	87	—	—	300	310.	253.	255.-
tiszav.	83	7.30	7.40	100	46.	495.	500.
" " " "	85	7.55	7.65	200	35.	—	—
" " " "	87	—	—	300	140.	—	—
pestm.	83	7.25	7.35	200	266.	210.	212.-
" " " "	85	7.50	7.65	200	93.	44.	45.
" " " "	87	—	—	300	59.	105.	106.
fehérm.	83	7.35	7.45	80	26.75	88.	92.
" " " "	85	7.60	7.70	85	31.	156.	160.
" " " "	87	—	—	160	156.25	85.	90.
bácskai	85	—	—	200	67.	190.	200.-
" " " "	85	—	—	100	61.25	70.	72.-
Rozs . . . . . 80 fnt után	4.60	4.70	—	70	—	85.25	85.50
Arpa, maláta. 72	—	—	—	50	45.50	77.50	78.-
abraknak 72	—	—	—	100	30.	86.50	87.-
Zab 60	2.82	2.85	—	50	50.	84.	84.50
Tengeri, bányási, mérője	4.45	4.50	—	200	174.	84.50	84.75
másnemű	4.40	4.45	—	500	745.	—	—
Köles 83	—	—	—	100	345.	—	—
Repcse, fekete 75	—	—	—	50	400.	—	—
bánáti 62	—	—	—	100	57.	83.	84.-
	—	—	—	50	49.	182.	—
	—	—	—	80	73.	—	—
	—	—	—	100	74.	—	—
	—	—	—	1000	2240.	5.32	5.35
	—	—	—	1000	2260.	8.92	8.94
	—	—	—	100	149.50	106.25	106.50
	—	—	—	100	150.	111.75	112.25
	—	—	—	100	43.	44.	44.25
	—	—	—	100	37.	—	—
	—	—	—	100	38.	—	—
	—	—	—	100	41.	—	—
	—	—	—	100	42.	—	—
	—	—	—	100	35.	—	—
	—	—	—	100	260.	—	—
	—	—	—	100	270.	—	—
	—	—	—	100	105.	—	—
	—	—	—	100	145.	—	—
	—	—	—	100	208.	—	—
	—	—	—	100	775.	—	—
	—	—	—	100	100.	—	—
	—	—	—	100	755.	—	—
	—	—	—	100	19.	—	—
	—	—	—	1000	435.	—	—

HIRDETÉSEK.

Cs. kir. szab. osztrák államvaspálya-társaság.

Meghívás

a cs. kir. szab. osztrák államvaspálya-társaság szavazati jogos részvényeseinek 1874. évi július hó 18-án tartandó rendkívüli közgyűlésére.

A t. cz. részvényes urak az alapszabályok 36. §. alapján kitűzött és

1874. évi július hó 18-án délelőtt 9 órakor

Bécsben, a társaság helyiségében (Schwarzenbergstrasse 17.) tartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSRE

ezennel meghivatnak.

Tanácskozási tárgyak:

- Határozathozatal a szükséges tőkék beszerzéséről:
  - a régi hálózat kiegészítési munkálatainak folytatására,
  - a Temeavártól Orsováig vezető vaspálya-vonal kiegészítésére, azon esetben, ha ezen vonalra engedély adatik.
- A romániai vaspálya-vonalra vonatkozólag történt megállapodás közlése és jóváhagyása, valamint az ennek folytán fizetendő előlegek.

A szavazási jog és annak gyakorlása tekintetében a társasági alapszabályok 32, 34, 38. és 41. §§. határozmányaira utalattik.

Husz darab részvény birtoka egy szavazatra jogosít, de azon megszorítással, hogy egy részvényes 20 sajátjogositott szavazatnál többet semmi esetben magában nem egyesíthet.

A szavazati jog felhatalmazott által is gyakorolható.

Az utóbbinak azonban szintén szavazati jogos részvényesnek kell lennie, és saját husz szavazatán kívül legfeljebb csak 40-et vállalhat el.

Képviseltetés esetében az igazolási jegyek hátuljára nyomott felhatalmazványokat a felhatalmazónak sajátkezűleg kell kitölteni és aláírni.

A részvényes urak tehát, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtának, meghivatnak, hogy legkésőbb 1874. július 4-ig részvényeiket, vagy ha azokat a társaság letéteményi pénztáránál már letették volna, letéti jegyeiket, vagy a liquidatúránál Bécsben, vagy a Credit mobilier pénztáránál Párisban, átvéti bizonyítvány mellett letéteményezzék s helyettük egyszersmind a nevékre szóló igazolási jegyeket a közgyűlésre átvégyék.

A részvényes urak felkéretnek, hogy felhatalmazványaik a közgyűlés előtt legalább három nappal a társaság liquidatúránál Bécsben előmutassák.

A részvényes és letéti jegyek a megtartott közgyűlés után visszaadandók.

Bécs, június 17. 1874.

A vezér-igazgatóság.

Már július 1-én

lesz a bécsi községi kölcsön-jutalék-sorsjegyek, úgynevezett

bécsi sorsjegyek első húzása,

melyek főnyereménye 200,000 frt.

Alulírt váltóirodának van szerencséje t. cz. magánvevőit és üzleti arátait főnvezett új kibocsátású sorsjegyekre és azon előnyökre, melyekben ezen sorsjegyek birtokosai részesülnek, figyelmet!

sorsjegyek, mint melyekért Bécs községe kezkesedik, költségtelenül leg-

at 4 huszalk lévén 200,000, 200,000, 200,000, 200,000, 50,000, 30,000 frtos tel, tehát minde a hasonló sorsjegyekkel egyelő.

A sorsjegyek legalább 13 ftot nyerne kell, mely legcélszerűbb nyere-

vetkező években 200 forintig emelkedik.

4) Ezen sorsjegyek, melyek ma körülbelül 101 en állnak, más hasonló sorsjegyekkel összehasonlítva — melyekből megközelítőleg szintoly mennyiség maradt még fön — rendkívül olcsók és féltehető, hogy ezen sorsjegyek árkelete, ha a kinalkozó előnyök kellő figyelemben részesülnek, jelentékenyen felszökik.

Alulírt váltóiroda a főnemlített körülményeknél fogva ezen sorsjegyek megvételét különösen ajánlandónak véli, megjegyezvén, hogy nagyobb üzlet megkötése által oly helyzedben van, ezen sorsjegyeket eredetiben szorosan a napi arfolyam szerint, még pedig ma 101 forintot adhatni; adja azokat továbbá részletfizetésre is, és pedig

15 frt felpénz, és a maradékösszegnek 10-havi 10 frtos részletben leendő lefizetése mellett,

a s illető résztvevők már az első húzással is játszanak az egész 200,000 frtos nyeremény eshetőségére.

Igérvények a július 1-i húzásra, főnyeremény **200,000 forint**, 3 frton bélyeggel együtt.

Vidéki megrendeléseknél a pénzösszeg szives beküldése és 25 kr. melléklése kéretik, a huzás-lajstrom annak idején való megküldéséért. Megrendelések az egész összeg utánvétele mellett nem teljesíthetők.

3759

A cs. k. szab. bécsi kereskedelmi bank váltóirodája.
előtt Sothen C. János Graben 13.